

Öğrencilerin Gözünden Sosyalleşme Alanları: Aidiyet Hissi ve Psikolojik İyi Oluşun Anahtarı ¹

Cansu YILMAZ ²- Esmâ Esen ÇİFTÇİ ³

Başvuru Tarihi: 01.07.2023

Kabul Tarihi: 25.12.2023

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerdeki sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyetin, öğrencilerin kendi birimlerine (fakültelerine) olan aidiyet hissi ve psikolojik iyi oluşları ile ilişkilerini araştırmaktır. Öğrencilerin, birimlerindeki sosyalleşme alanlarından yüksek düzeyde memnuniyet duymalarının daha yüksek düzeyde aidiyet hissiyle ilişkili olması ve böylece daha yüksek psikolojik iyi oluş skorları raporlaması beklenmektedir. Bu amaç doğrultusunda, 549 üniversite öğrencisi (Ortyaş = 21.20, SSyaş = 3.32) çevrimiçi bir ölçek çalışmasına katılmıştır. Katılımcılar, kendi birimlerindeki sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyeti değerlendirmiş ve ayrıca aidiyet hissi ve psikolojik iyi oluşlarını ölçen ölçekleri doldurmuştur. Sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet ile psikolojik iyi oluş arasında doğrudan bir ilişki gözlenmemiştir. Ancak öğrencilerin sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyet, kendi birimlerine olan aidiyet hissini artırma yoluyla dolaylı olarak daha yüksek psikolojik iyi oluş düzeylerini yordamıştır. Bu sonuçlar öğrencilerin yaşları, cinsiyetleri, sınıf düzeyleri kontrol edildikten sonra da anlamlılığını korumuştur. Bu çalışma, tek bir büyük üniversite örneğine dayanmasına rağmen, bulguların hem akademisyenler hem de uygulamacılar için önemli tartışma konuları sunabileceğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme Alanları, Sosyal Alan Memnuniyeti, Aidiyet Hissi, Psikolojik İyi Oluş

Atıf: Yılmaz, C. ve Çiftçi, E. E. (2024). Öğrencilerin gözünden sosyalleşme alanları: aidiyet hissi ve psikolojik iyi oluşun anahtarı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 79-104.

¹ Bu çalışma kapsamında Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan etik kurul izni alınmıştır (Protokol Numarası: 288201; Tarih: 25.03.2022).

² Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, cansu_yilmaz@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7445-1301

³ Anadolu Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, e.ciftci@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3545-0998

Socialization Spaces in Students' Eyes: The Key to Sense of Belonging and Psychological Well-Being

Cansu YILMAZ⁴ - Esmâ Esen ÇİFTÇİ⁵

Submitted by: 01.07.2023

Accepted by: 25.12.2023

Article Type: Research Article

Abstract

This research aims to examine whether students' satisfaction with socialization areas at universities would be related to an increased sense of belonging to their units (faculties) and greater psychological well-being. Present study hypothesized that high levels of satisfaction with socialization spaces would predict increased sense of belonging, which would in turn enhance psychological well-being. 549 university students (Mage = 21.20, SDage = 3.32) completed an online survey where they rated their satisfaction with socialization spaces in their units and completed the scales of sense of belonging and psychological well-being. There was no direct relationship between satisfaction with socialization spaces and psychological well-being. However, students' satisfaction with socialization spaces indirectly predicted higher levels of psychological well-being through increased sense of belonging. These results remained significant after controlling for students' age, gender, and class. Although this study is based on a single large university sample, it emphasizes that the findings can provide important discussion points for both academics and practitioners.

Keywords: Socialization Spaces, Satisfaction with Social Spaces, Sense of Belonging, Psychological Well-Being

⁴ Anadolu University, Faculty of Letters, Psychology Department, cansu_yilmaz@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-7445-1301

⁵ Anadolu University, Faculty of Letters, Psychology Department, e.ciftci@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3545-0998

Giriş

Eğitim ortamının fiziksel özellikleri dendiğinde çoğunlukla sınıf ve laboratuvar gibi ortamların özellikleri ve yeterlilikleri akla getirmektedir. Bununla birlikte, öğrencilere ayrılan kantin, dinlenme alanları, sosyal etkinlik alanları gibi sosyalleşme alanlarının hem eğitim çıktıkları hem de öğrencilerin psikolojik sağlığı üzerindeki etkileri genellikle göz ardı edilmektedir. Bilhassa, eğitim kurumlarında yer alan sosyalleşme alanlarının öğrencilerin psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkileri ve bu etkileri açıklayan mekanizmaları araştıran çalışmalar konusunda alan yazında bir boşluk olduğu göze çarpmaktadır. Alan yazını incelendiğinde kampüslerin nasıl tasarlandığının öğrencilerin sosyal ilişkilerinin niceliğinden kampüse duydukları aidiyet hislerine kadar pek çok psikolojik değişkeni etkilediği görülmektedir (Negm ve ark., 2020). Ek olarak, aidiyet hissinin üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarını olumlu yönde etkilediği bulunmuştur (Capone ve ark., 2020).

Öğrencilerin birbirleriyle sosyalleşmesi ya da eğitim gördükleri kurumlara aidiyet hissetmelerinin önemi, sosyal sermaye ve sosyal destek kavramlarıyla açıklanabilir. Sosyal psikoloji alan yazınında sosyal sermaye aynı kurumda çalışan bireylerin birbirlerine güven duyması ve bu güven duygusu çerçevesinde iş birliği yapmalarını sağlayan topluluk oluşturmaları olarak tanımlanır (Cohen ve Syme, 1985; Cohen ve Prusak, 2001). Shumaker ve Brownel (1984) ise sosyal desteği, alıcı ile sağlayıcı arasında, alıcının refahını artırmaya yönelik kaynak alışverişi olarak tanımlamıştır. Schwarzer ve Knoll (2007) ise sosyal desteğin, kişinin başkalarıyla ilişkisinin kalitesi ve işlevselliğini ifade ettiğini; kaynakların kullanılabilirliğini ve algılanan gerçek desteği içerdiğini ifade etmişlerdir. Sosyal sermaye ve sosyal destek tanımlarının temelinde bireylerin birbirleriyle kurdukları sosyal ilişkilerin yer aldığı görülebilir. Sosyal ilişkilerin geliştirilebilmesi için, bu çalışma özelinde öğrencilerin fakültelerinde sosyal sermaye geliştirebilmeleri ya da sosyal destek alabilmeleri için diğer öğrencilerle ilişki kurabilmeleri gerekmektedir. Bu da öğrencilerin bu ilişkileri inşa edebileceği eğitim amacı dışında kullanılan fiziksel alanlara sahip olmasıyla mümkün olabilir. Bunun yanında, sosyal sermaye ve sosyal desteğin kişilerin psikolojik sağlığı üzerinde olumlu etkileri olduğu da alan yazınında yer almaktadır (Cohen ve Syme, 1985; Helliwell ve Putnam, 2004).

Sosyal sermaye ve sosyal desteğin psikolojik iyi oluş üzerindeki olumlu etkileri bilinmesine rağmen (Cohen ve Syme, 1985; Helliwell ve Putnam, 2004), fakültelerde yer alan sosyalleşme alanlarının üniversite öğrencileri üzerindeki etkisini ve bu etkilerin altında yatan mekanizmaları araştıran araştırmaların sayısındaki azlık mevcut çalışmanın yürütülmesini gerekli kılmaktadır. Örneğin, geçmişte yapılan çalışmalar, üniversite kampüslerinin tasarımının öğrencilerin sosyal ilişkilerinin niceliğini, kampüse duydukları aidiyet hissini ve kampüsten duydukları memnuniyeti etkilediğini göstermiştir (Örneğin, Negm, Taha ve Saadallah, 2020). Ayrıca üniversiteye duyulan aidiyet hissinin öğrencilerin psikolojik iyi oluşları ile olumlu yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Capone, Caso, Donizzetti ve Procentese, 2020). Ancak bilindiği kadarıyla bugüne kadar öğrencilerin fakültelerine duydukları aidiyet hissinin fakültelerindeki sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyet ile psikolojik iyilik halleri arasındaki ilişkiye aracılık edip etmediği araştırılmamıştır. Mevcut araştırmanın amacı, alan yazındaki bu boşluğu doldurmak ve aidiyet hissinin üniversitelerdeki sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet ile psikolojik iyi oluş arasındaki aracı rolünü incelemektir.

Sosyalleşme Alanları Neden Önemlidir?

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine (1970) göre sosyal ihtiyaçlar (ör. sosyal ilişki kurma, sosyalleşme, ait olma) insanın beslenme ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlarından hemen sonra gelir. Öz-belirleme kuramına (Deci, Vallerand, Pelletier ve Ryan, 1991; Ryan ve Deci, 2000) göre ise diğerleriyle ilişkili olma bireyin sahip olduğu en temel ihtiyaçlardan biridir ve bu ihtiyacın karşılanması bireyin güdülenmesi ve iyilik hâlinin olumlu etkilenmesi için önemlidir. Sosyal etkileşimin psikolojik iyi oluşu desteklemekten (Sun, Harris ve Vazire, 2020) bilişsel işlevleri iyileştirmeye (Ybarra, Winkielman, Yeh, Burnstein ve Kavanagh, 2011) kadar birçok psikolojik faydası olduğu da bilinmektedir. Sosyal etkileşimin eğitimdeki yeri ve önemini tartışan bilimsel çalışmalar ise

etkili bir eğitimin yolunun sosyal etkileşimden ve geçtiğini öne sürmektedir (Chua, 2002; Hurst, Wallace ve Nixon, 2013; Littleton, 2010; Wing Yan Man ve Wai Mui Yu, 2007). Bu çerçevede, okul sosyal bir kurum olarak değerlendirilmiş ve geleneksel eğitim sisteminde akademik içeriklere ağırlık verilirken sosyal ortam ve aktivitelerin geri plana atılması eleştirilmiştir (Dewey, 1986). Hâlihazırda eğitim ve psikoloji alanlarına dair alan yazını da bu görüşe örnek tescil edecek pek çok kuramı içinde barındırmaktadır. Örneğin, sosyal öğrenme kuramına göre (Bandura, 1977), bireyin öğrenme deneyimi sosyalleşme sürecinin bir parçası olan sosyal gözlem yoluyla gerçekleşir. İşlevselcilik Kuramı'na göre ise sosyalleşme, sosyal bütünleşme, sosyal yerleştirme, sosyal ve kültürel yenilikler eğitimin en önemli işlevlerindedir (Ballantine ve Hammack, 2009). Eğitim ve sosyalleşmenin kaçınılmaz olarak iç içe geçmiş iki konsept olduğu düşünülmektedir (Bernstein, 2003). Geçmiş araştırmalar öğrenmenin “sosyal öğrenme” boyutunu destekler nitelikte bulgular sunmaktadır (McLaughlin ve Faulkner, 2012). Bu nedenle eğitim kurumlarında öğrencilerin sosyalleşmesine olanak veren alanların varlığı önemlidir. Üniversite öğrencilerinin deneyimleri üzerine eğilen geçmiş çalışmalar kampüslerde sosyal etkileşim alanlarının (ör. resmi olmayan toplantı alanları, samimi ve esnek alanlar, atölye odaları) varlığının önemine dikkat çekmiştir (Kärnä ve Julin, 2015; Temple, 2008). Kampüs içinde öğrencilerin çoğunluğunun kendi bölümlerinin çevresindeki alanları (bahçe, kantin vb.) kullandıkları ve kendi bölümlerinin çevresinin dışında park, kafe veya rekreasyon alanlarını da çok sık kullandıkları tespit edilmiştir (Düzenli, Mumcu ve Akyol, 2017). Al-Ansari (2022) de öğrenciler tarafından kampüste en çok kullanılan alanın kahve dükkanları olduğunu tespit etmiştir. Üniversite eğitiminin gerçekleştiği kampüsler tasarlanırken öğrencilerin sosyalleşmesine imkân tanıyacak tasarımların kullanılmasına özen gösterilmiştir. Nitekim, eğitim kurumlarında yer alan sosyalleşme alanları bireyler arası etkileşime hizmet etmektedir (ör. Peatross ve Peponis, 1995). Benzer bir örnek ise, Bilkent Üniversitesi kampüsünde yapılan bir incelemede üniversite merkez kampüsünde farklı işlevlere sahip alanların birbirine olan yakınlığının öğrenciler arası etkileşimi artırdığının bulunmasıdır (Kurtoğlu, 2010). Kampüste öğrencilerin ortak alanda toplanması amacıyla çok sayıda öğrenci kulübü, kütüphane, kafeler, geniş yeşillikli oturma yerleri bulunmaktadır. Kurtoğlu (2010) kampüste öğrencilerin etkileşimini arttırmak için bir bilgisayar yazılımı aracılığıyla bir model algoritması geliştirmiştir. Bu projede kampüsteki öğrencilere anket uygulanmış ve bu anketten elde edilen bilgiler algoritmaya aktarılmıştır. Projede öğrencilerin kampüsteki birimlere ulaşırken kullandığı yolların tespit edilmesi ve en fazla nerede etkileşim olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Böylelikle, öğrencilerin birbiriyle olan sosyal iletişiminin artırılması hedeflenmektedir. Uygulama sonucunda geliştirilen modelin kampüslerde sosyal etkileşimi iyileştirmek amacıyla kullanılabileceği sonucuna varılmıştır (Kurtoğlu, 2010). Benzer şekilde, araştırmacılar üniversite kampüslerinde sosyal etkileşimin “bilgi zemini” (*information ground*) aracılığıyla da sağlanabileceğini öne sürmektedir. (Fisher, Landry ve Naumer, 2007). “Bilgi zemini”, “belirli bir görevi yerine getirmek için bir araya gelen insanların davranışlarıyla geçici olarak yaratılan, ancak bilginin spontane ve şans eseri paylaşımını teşvik eden sosyal bir atmosferin ortaya çıktığı bir ortam” olarak tanımlanmaktadır (Pettigrew, 1999, s. 811). Üniversite kampüslerinde koridorlar, stüdyolar, öğrenci salonları, prova alanları, sınıflar, geniş ve açık toplanma alanı ve çalışma merkezleri öğrenciler tarafından birer “bilgi zemini” olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada “bilgi zemini” olarak değerlendirilen alanların kampüslerde kişilerarası etkileşimi ve bilgi akışını geliştirmek için kullanılmasının önemine vurgu yapılmıştır (Fisher ve ark., 2007).

Kampüslerdeki sosyal etkileşim alanlarının çeşitli öğrenci sonuçları ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Geçmiş çalışmalar üniversite öğrencilerinin eğitimi yarıda bırakma ya da üniversite değiştirme nedenleri arasında öğrencilerin sosyal entegrasyonunun düşük olması (Wortman ve Napoli, 1996; Ross, 1992; Tinto, Russo ve Kadel, 1994), akran etkileşiminin az olması ve aktif katılımın olmaması (Pascarella ve Terenzini, 1991) yer almaktadır. Üniversitedeki alanların öğrenciler üzerindeki etkisi öğrenme ve akademik başarı ile sınırlı değildir. Üniversitelerdeki alanların fiziksel özelliklerinin öğrencilerin sosyalleşme ve diğer bireylerle iletişim kurma davranışları üzerinde de önemli etkileri olduğu bilinmektedir (Coulson, Roberts ve Taylor, 2022; Matthews, Andrews ve Adams, 2011). Öğrenciler ile öğretim üyeleri arasındaki etkileşimin yardım etme

davranışını ve kariyer üstünlüğü yönelimini artırdığı görülmüştür (Weidman, 1979). Üniversite binalarının sosyal etkileşim için uygun düzenlenmemesi öğrencilerde düşük memnuniyetin belirleyicilerinden biri olarak rapor edilmiştir (Erbil ve Sezer, 2016). Üniversitelerde yer alan sosyalleşme alanlarının yeterli ya da tatmin edici olmamasının yukarıda bahsi geçen olumsuz etkileri değerlendirildiğinde öğrencilerin psikolojik iyi oluşları ile olan muhtemel ilişkisinin de araştırılması kaçınılmaz olmaktadır.

Sosyalleşme Alanları ve Psikolojik İyi Oluş

Geçmiş çalışmalar sosyal sermayenin (Helliwell ve Putnam, 2004) ve sosyal ağdaki kişilerden alınan desteğin (Cohen ve Syme, 1985) psikolojik iyi oluşun önemli birer yordayıcısı olduğunu göstermiştir. Spesifik olarak öğrencilerin psikolojik sağlıklarının sosyal destekten nasıl etkilendiğini inceleyen çalışmalar üniversite öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Aydın, Kahraman ve Hiçdurmaz, 2017; Cobo-Rendón, López-Angulo, Pérez-Villalobos ve Díaz-Mujica, 2020; Doğru, 2018; İraz, Arıbaş ve Özşahin, 2021; Şahin, 2011). Ayrıca, aile ve arkadaşlardan alınan sosyal desteğin üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesini de artırdığı bilinmektedir (Alsubaie, Stain, Webster ve Wadman, 2019). Aksine, sosyal etkileşim konusunda kaygıların olması ve yalnızlık hissi ise öğrencilerin mutluluğunu olumsuz yönde yordamaktadır (Demir ve Kutlu, 2016).

Sosyal destek ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bu bulgulardan yola çıkarak sosyal etkileşime imkân tanıyan alanların da bireylerin psikolojik iyi oluşları ile olumlu yönde ilişkili olması beklenebilir. Keza bu beklentiyi destekleyen bulgular sosyal etkileşime ve sosyal desteğe imkân tanıyan alanların psikolojik iyi oluş üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Finlay, Esposito, Kim, Gomez-Lopez ve Clarke, 2019; Joing, Vors ve Potdevin, 2020). Sosyalleşme alanlarının özellikle üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları üzerindeki etkilerine dair alan yazında bazı bulgular mevcuttur. Bu bulgular üniversite binalarındaki sosyal etkileşim alanlarının psikolojik iyi oluşu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir (Girang, Chu, Endrinal ve Canoy, 2020; Muhammad, Sapri ve Sipan, 2014; Van Horn, 2019). Bununla birlikte, mevcut araştırmalarda aidiyet hissinin sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet ile üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkide oynadığı rol araştırılmamıştır. Mevcut çalışmada sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkiyi açıklaması kuvvetle muhtemel olan aidiyet hissi kavramı ele alınmıştır.

Sosyalleşme Alanından Duyulan Memnuniyet ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisinde Aidiyet Hissinin Rolü

Bireyler fiziksel sosyalleşme alanlarıyla duygusal bağ kurarak hayatlarında devamlılık hissi edinirler (Lewicka, 2011). Fiziksel alanları bağlı oldukları sosyal gruplarla eşleştiren bireyler, bu alanlardayken sosyal olarak diğer bireylerle bağ kurduklarını ve etraflındakilerden sosyal destek alabileceklerini düşünürler (Minam ve Tanaka, 1995). Fiziksel alanların bireyleri stresten koruyarak duygusal ve bilişsel iyileşme sağladıkları da bilinmektedir (Collado, Staats, Corraliza ve Hartig, 2017). Buradan hareketle alan yazınında fiziksel sosyalleşme alanlarının kişiler tarafından yeterli bulunmasının ve bireylerin bu alanlardan tatminlerinin bu alanlarda çalışan ya da vaktinin çoğunu geçiren bireylerin psikolojik iyi oluşlarını yordadığını söylemek mümkün.

Özellikle üniversite kampüslerinde öğrencilerin kendilerini buldukları mekâna ait hissetmeleri büyük bir öneme sahiptir (Caligiuri, DuBois, Lundby ve Sinclair, 2020; Slaten, Elison, Lee, Yough ve Scalise, 2016). Baumeister ve Leary (1995) ait olma hissinin en temel insani ihtiyaç olduğunu ve anlamlı ve destekleyici bir ilişki içerisinde gelişebileceğini ileri sürmüşlerdir. Alan yazınındaki çalışmalar ise kişilerin buldukları alanlara aidiyet hissetmelerinin gerekliliği üzerine durmuştur (Astin, 1993; Gibbons ve Gerrard, 1995; Oysterman, Brickman, Bybee ve Celious, 2006). Aidiyet hissi çalışmaları, bulunulan alana ait hissetmeyi ikiye ayırmaktadır: sosyal aidiyet hissi bireylerin buldukları alanlarda arkadaş edinmeleri şeklinde tanımlanırken (Walton ve Cohen, 2007), çevresel aidiyet hissi bireylerin buldukları fiziksel çevreye uyumlu hissetmeleri

olarak tanımlanır (Cheryan, Plaut, Davies ve Steele, 2009). Daha özeldir, sosyal aidiyet hissi üyesi olunan organizasyondaki fiziksel alanda bireylerin kendilerini alanda yer alan diğer bireylere benzer hissetmeleridir. Öte yandan, çevresel aidiyet fiziksel alanda bulunan materyaller, fiziksel objeler etrafında kişinin kendini rahat hissetmesi ve bu objelerle kendini uyumlu hissetmesidir. Pratikte bu iki aidiyet hissi tanımlamasının birbirinden çok da ayrılmadığını söylemek mümkün ki üniversite kampüslerinde yapılan araştırmalarda bu iki tanımlama akademik aidiyet hissi olarak da geçmektedir (Dost ve Smith, 2023). Buradan hareketle bu çalışmada aidiyet hissi hem sosyal aidiyet hissi hem de çevresel aidiyet hissi tanımlarını içinde barındırmaktadır. Kısaca, aidiyet hissi bireyin aynı fiziksel çevrede bulunduğu diğer bireylere kendini benzer hissetmesi ve o fiziksel çevrede bulunan fiziksel objeler ve düzenlemelerle de kendisini uyumlu hissetmesi olarak kavramsallaştırılmıştır.

Çevre psikologları uzun bir süredir bireylerin içinde buldukları fiziksel çevrelerine duygusal bir bağ kurduklarını ve bu kurdukları bağın kişilerde o fiziksel çevre ile eşleştirdikleri gruplara aidiyetlerini artırdığını iddia etmektedirler (Hidalgo ve Hernandez, 2001; Lewicka, 2011; Manzo, 2003). Benzer bir biçimde fiziksel alana psikolojik bağlılık o fiziksel alan içerisinde yer alan bireylere de duygusal ve kolektif bağlılığı beraberinde getirmektedir (Billig, 2006). Bunun nedenlerinden biri de kişilerin fiziksel alanlarda bulunurken gruplarına ait hatıraları, değerleri, tutumları da bu fiziksel alanlarla eşleştirmeleridir (Proshansky, Fabian ve Kaminoff, 1983). Fiziksel sosyalleşme alanlarının kişinin aidiyet hissi üzerindeki etkisi ayrıca bireyin bu fiziksel ortamda gruplarına ait davranışları gözlemlemesi ve taklit edebilme imkânı bulması ile açıklanabilir (Steadman ve Jong, 2022). Grubu temsil edecek fiziksel alanların varlığı ayrıca kişiye bu fiziksel alanları sık sık ziyaret etme motivasyonu ve bu alanlarda sıkça vakit geçirme isteği sağlayacaktır (Vaske ve Kobrin, 2001). Kısaca, yeterli ve tatmin edici fiziksel sosyalleşme alanlarının varlığının bireylerde gruplarına aidiyet hissini artıracaklarını söylemek mümkün.

Daha öncede belirtildiği gibi aidiyet hissini kampüslerde öğrenci deneyimleri üzerine pek çok farklı etkisi mevcuttur. Örneğin, çalışmalar ait olma hissini akademik başarıyı (Furrer ve Skinner, 2003; Goodnow, 1992; Walton ve Cohen, 2011, 2012) etkilediğini göstermektedir. Bunun yanında Sosyal Kimlik Teorisi (Tajfel ve Turner, 1986) temelli aidiyet çalışmalarına sıkça rastlamak mümkün. Üyesi olunan gruba ait fiziksel çevredeki ipuçları bireylere o fiziksel ortama ve fiziksel ortamla eşleşen gruba ait olunup olunmadığına dair pek çok ipucu vermektedir (Cheryan ve ark., 2009; Good, Rattan ve Dweck, 2012). Benzer şekilde Good ve arkadaşları (2012) aidiyet hissini kişilere bulunulan fiziksel ortamda istenip istenmediklerine dair de bir bilgi vereceğini ve bu bilginin kişinin fiziksel alanla eşleşen sosyal grup içerisinde kalmaya devam edip etmeyeceğine karar vermesini sağlayacağını söylemektedir. Benzer bir biçimde, sosyal kimlik teorisi çerçevesinden bakıldığında aynı fakülte mensubu öğrencilerin ortak bir grup bilinci geliştirmelerinin gruba sadakat duygusunu artıracak, bu durumun da fakülteye bağlılığı artıracak iddia edilmektedir (Kohlberg, 1971; Cotterel, 1996). Kohlberg'ün iddiası, öğrencilerin sosyal kimliklerinin ve bağlı oldukları gruplarına dair bağlılıklarının sosyal etkileşim yoluyla gelişeceği yönündedir. Aidiyet hissine ilişkin çalışılan etkilerden bir diğeri ise psikolojik iyilik halidir ve bu araştırmanın da temelinde aidiyet hissi üzerinden psikolojik iyilik halini açıklamak vardır.

Jetten ve arkadaşları (2009) bireylerin bağlı oldukları gruplara ilişkili faktörlerin (sosyal destek ve topluluk duygusu gibi), bireylerin benlik duygusunu güçlendireceğini ve fiziksel ve zihinsel sağlıklarına katkıda bulunabileceği görüşünü ortaya atmışlardır: sosyal kimliklerin, çeşitli hastalıklarla, yaralanmalarla, travmalarla ve stres etkenleri ile uğraşan bireyler için uyum sağlamayı, başa çıkmayı ve refahı teşvik edebilen bir "sosyal kür" olduğunu dile getirmişlerdir. Alan yazınında yer alan sosyal kür çalışmaları (Jetten, Haslam, Haslam ve Branscombe, 2009; Jetten, Haslam ve Haslam, 2012) bir gruba ait hissetmenin bireylerin sosyal değişimle baş etmesinde önemli bir rol oynadığını öne sürmektedir. Üniversite öğrencilerinin lise hayatından üniversite hayatına geçiş, aileden ayrılış, şehir değiştirme gibi önemli ve stres yaratan değişimlerle karşılaştıkları düşünülürse buldukları kampüse ait hissetmelerinin bu değişimlerle baş etmelerinde önemli olacağı ve

dolaylı olarak bu durumun psikolojik iyilik hallerini etkileyecekleri söylenebilir. Benzer bir görüş, Haslam ve çalışma arkadaşları (Haslam, Haslam, Jetten, Cruwys ve Steffens, 2021) tarafından da dile getirilmiştir: Değişim zamanlarında kişilerin psikolojik iyilik hallerini korumaları içinde buldukları sosyal grup üyeleri tarafından desteklenmeleri ile mümkündür. Genel olarak ise grup üyeliğinin kişilerin aidiyet hissini artıracak ve bunun da dolaylı olarak kişiye kendine güvenme gibi psikolojik iyi oluş kaynakları sağlayacağı bilinmektedir (Greenaway, Cruwys, Haslam ve Jetten, 2016). İçinde yer alınan grubun diğer üyeleri ile sosyal ağlar geliştirmek de gerçek ve algılanan sosyal desteği olumlu etkilemektedir (Steffens, Jetten, Haslam, Cruwys ve Haslam, 2016). Örneğin, buldukları kampüste sosyal destek gruplarına katılmış ve bu grupta yer alan diğer öğrencilerle sosyal ağ bağları kurmayı sağlamış Amerikalı üniversite öğrencilerinin bunu yapmayan öğrencilerden daha güçlü psikolojik iyilik hali belirtileri gösterdikleri saptanmıştır (Graupensperger, Panza, Budziszewski ve Evans, 2020). Yine üniversite öğrencileri ile yapılan deneysel bir çalışmada ise aynı ortamda buldukları diğer öğrencilerle paylaşılan hedefler ve değerler geliştirebilen öğrenciler bunu yapamayan öğrencilerden daha düşük duygusal tükenmişlik belirtileri göstermişlerdir (Junker, van Dick, Avanzi, Hausser ve Moizisch, 2019). Alan yazınındaki tüm bu çalışmaların özellikle üniversite kampüslerinde aidiyet hissi geliştirmekle psikolojik iyilik hali arasındaki pozitif korelasyona işaret ettiğini söylemek mümkündür.

Fiziksel sosyalleşme alanlarına dair değişkenlerin bireylerin aidiyet hislerini etkileyeceği ve bu yolla kişilerin psikolojik iyilik hallerini etkileyeceğine dair çalışmalar oldukça sınırlı sayıdadır. Sayılı çalışmalardan biri bireyin sosyal kimliği ile uyumlu fiziksel bir alanda bulunması ve bu alanla bağlılık kurmasının psikolojik bir destek kaynağı oluşturacağını ve bu kaynağın bireyin stres ve tükenmişlik deneyimlerini azaltacağını göstermektedir (Morton, van der Bles ve Haslam, 2017). Benzer bir biçimde çevre psikologlarının fiziksel alanların psikolojik etkileri ve fiziksel alan temelli kimlik ve bağlanma çalışmalarında fiziksel alanların psikolojik iyilik hali üzerine etkilerini yordadıkları çalışmalar da mevcuttur (Rollero ve De Piccoli, 2010). Buradan hareketle fiziksel alana aidiyetin de psikolojik iyilik halini etkileyebileceğini söylemek mümkün; ancak fiziksel sosyalleşme alanlarının aidiyet hissi aracılığıyla psikolojik iyilik halini etkileyip etkilemediğini doğrudan inceleyen direkt bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu araştırma kampüste fiziksel alanın yeterliliğinin ve tatmin ediciliğinin bireylerin fakülteleri ile aidiyet hissi geliştirip geliştirmediğini incelemenin yanı sıra, geliştirilen aidiyet hissini bireylerin psikolojik iyilik hallerini yordayıp yordamayacağını incelemeyi amaçlamaktadır.

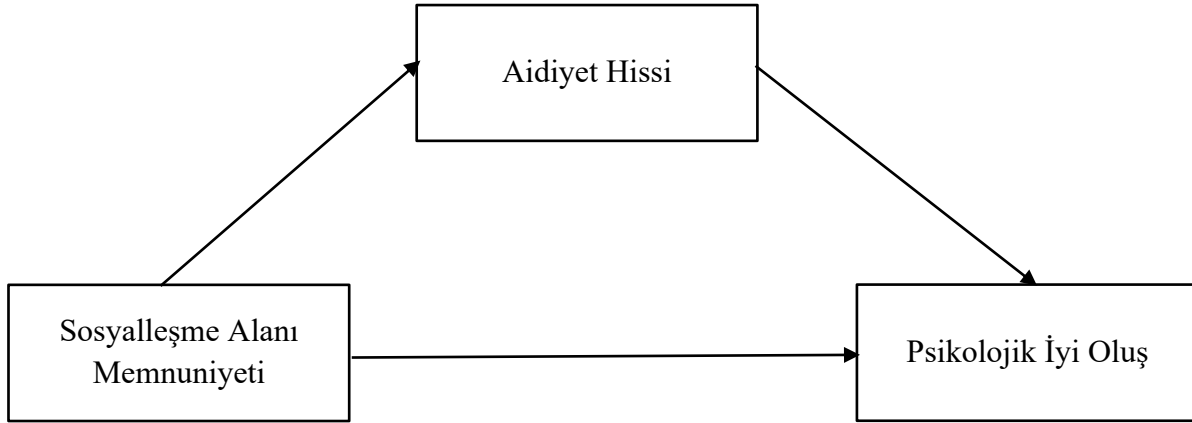
Mevcut Çalışma

Bu çalışmanın amacı fakültelerdeki ortak sosyalleşme alanlarının (ör. kantin, mutfak, dinlenme odası) öğrencilerin bağlı oldukları fakülteye olan aidiyet hisleri ve psikolojik iyi oluşları ile ilişkilerinin araştırılmasıdır. Araştırmanın modeli Şekil 1’de sunulmuştur.

Çalışmanın hipotezleri:

1. Öğrencilerin fakülteadaki ortak sosyalleşme alanlarını yeterli ve tatmin edici bulma düzeyleri ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki beklenmemektedir.
2. Öğrencilerin fakülteadaki ortak sosyalleşme alanlarını yeterli ve tatmin edici bulma düzeyleri arttıkça fakülteye olan aidiyet hisleri artacaktır.
3. Öğrencilerin fakülteye olan aidiyet hisleri arttıkça psikolojik iyi oluş düzeyleri artacaktır.
4. Öğrencilerin fakülteadaki ortak sosyalleşme alanlarını yeterli ve tatmin edici bulma düzeyleri ile psikolojik iyi oluş düzeyleri arasında aidiyet hissi aracılığıyla dolaylı bir ilişki beklenmektedir.

Çalışmanın materyalleri, yöntemi ve analiz stratejisi OSF (Open Science Framework) platformuna ön kayıt edilmiştir. Ön kayda takip edilen linkten ulaşılabilir: <https://osf.io/x6t2p>.

Şekil 1. Sosyalleşme Alanlarından Duyulan Memnuniyet ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkide Aidiyet Hissinin Aracı Rolü

Yöntem

Örneklem

Uygun örneklem büyüklüğü G*Power güç analizi (Faul, Erdfelder, Lang ve Buchner, 2007) kullanılarak hesaplanmıştır. Etki büyüklüğü küçük ve orta arası hesaplandığında ($f_2=.03$), G*Power'daki güç analizi, $1-\beta=.90$ 'lık bir gücü saptamak için örneklem büyüklüğünün 425 olması gerektiğini göstermektedir. Çalışmaya Türkiye'de bir üniversitenin farklı fakültelerinde eğitim gören toplam 549 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılmıştır. Çalışma katılımcılarına herhangi bir ödeme yapılmaması, katılımcı toplayacak asistan ihtiyacı için herhangi bir bütçenin bulunmaması, zaman, para ve işgücü bulmakla ilgili sınırlılıklardan dolayı bu örnekleme yöntemi seçilmiştir. Bu öğrencilerin %30.5'i erkek, %55'i kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların %14.4'ü ise cinsiyet belirtmemiştir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21.2'dir ($SS=3.32$). Bu öğrencilerin %1.4'ü Eczacılık Fakültesi'nde, %33.7'si Edebiyat Fakültesi'nden, %3.2'si Güzel Sanatlar Fakültesi'nde, %4.6'sı Hukuk Fakültesi'nde, %30.8 İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde, %2.9'u İletişim Fakültesi'nde, %23,4'ü ise diğer fakültelerde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %31.8'i 1. Sınıf, %27.1'i 2. Sınıf, %9.8'i 3. Sınıf, %14.2'si 4. Sınıf düzeyinde yer almaktadır. Öğrencilerin %3.3'ü ise lisansüstü eğitim aldıklarını belirtirken, katılımcıların %13.8'i soruyu yanıtlamamayı tercih etmiştir.

Ölçme Araçları

Demografik sorular. Demografik bilgi toplamak amacıyla öğrencilere cinsiyet (-1 = kadın, 1 = erkek), yaş ve sınıf bilgileri sorulmuştur.

Sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet. Ortak sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyeti ölçmek için Negm, Taha ve Saadallah (2020)'in önerileri dikkate alınarak 2 madde oluşturulmuştur: "Fakültenizdeki ortak sosyalleşme alanlarını ne derecede yeterli buluyorsunuz?" ve "Fakültenizdeki ortak sosyalleşme alanlarını ne derece tatmin edici buluyorsunuz?" Katılımcılardan bu 2 maddeyi 1' den (hic yeterli bulmuyorum/hic tatmin edici bulmuyorum) 7' ye (çok yeterli buluyorum/çok tatmin edici buluyorum) kadar olan likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir. İki madde arasında anlamlı ve yüksek bir korelasyon bulunduğundan ($r = .92, p < .001$) bu iki maddenin ortalaması alınarak sosyalleşme alanından duyulan memnuniyet puanı elde edilmiştir.

Aidiyet hissi. Aidiyet hissi 5 maddelik Aidiyet Hissi Ölçeğinin kısa formu (Sense of Social Fit; Walton ve ark., 2015) kullanılarak ölçülmüştür. Ölçek araştırmacılar tarafından Türkçeye çevrilerek kullanılmıştır. Ayrıca ölçek maddelerinin Türkçe formu araştırmayla ilgili bilgisi olmayan iki farklı psikolog akademisyen tarafından ölçeğin orijinal dili olan İngilizceye çevrilmiştir (geri çevirilere dair ayrıntılara OSF sayfasından ulaşılabilir). Maddeler katılımcılar tarafından 1’den (kesinlikle katılmıyorum) 7’ye (kesinlikle katılıyorum) kadar olan likert tipi bir ölçek üzerinden değerlendirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğine bakmak için açıklayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Faktör yapılarını test etmek için, maddeler arasında yüksek korelasyon olması sebebiyle Varimax eksen döndürme yöntemi tercih edilmiştir. Temel Bileşenler Analizinde Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri .79 iken Bartlett Küresellik Test sonucu anlamlı bulunmuştur, $\chi^2(10) = 1005.665, p \leq .001$. Orijinal makale ile uyumlu bir biçimde özdeğeri 1 ve 1’in üstünde olan toplam 1 faktör elde edilmiştir ve bu faktör varyansın %57.24’ünü açıklamaktadır. Maddeler arasındaki cronbach alpha değeri .80 olduğundan ölçek maddeleri aidiyet hissi değişkenini oluşturmak üzere birleştirilmiştir. Tablo 1’de ölçek maddelerinin ortalamaları, standart sapmaları, madde-toplam korelasyonları, faktör yükleri ve iç tutarlılık katsayısı gösterilmektedir.

Tablo 1

Aidiyet Hissini Ölçmek İçin Kullanılan Ölçek (Sense of Social Fit Scale) Maddelerinin Ortalamaları, Standart Sapmaları, Madde-Toplam Korelasyonları, Faktör Yükleri, Açıklanan Varyans Yüzdeleri ve İç-Tutarlılık Katsayıları

Maddeler	Ort.	S	Madde-toplam Korelasyonu	Aidiyet
Kendimi fakülteme ait hissediyorum	4.85	1.75	.82	.83
Kendimi fakültemde başarı gösteren kişilere benzer hissediyorum	4.42	1.67	.79	.80
Kendimi fakültemde rahat hissediyorum	5.18	1.54	.78	.79
Kendimi fakültemdeki insanlara uzak hissediyorum	3.97	1.82	.73	.70
Fakültemdeki diğer kişilerle uyum içerisinde olduğumu düşünüyorum	4.42	1.69	.67	.65
Özdeğer				2.86
Açıklanan Varyans				%57.24
İç tutarlılık katsayısı				.80

Psikolojik iyi oluş. Psikolojik iyi-oluşu ölçmek amacıyla Psikolojik İyi Oluş Ölçeği’nin (Psychological Well-Being Scale; Ryff, 1989) 18 maddelik kısa formu kullanılmıştır. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği altı tane alt ölçekten oluşmaktadır. Bu alt ölçekler, özerklik (örn, “Çoğu insanın görüşlerine ters düşse bile kendi düşüncelerimi dile getirmekten korkmam.”), çevresel hakimiyet (örn, “Genellikle içinde bulunduğum durumların kontrolüm altında olduğumu hissederim.”), bireysel gelişim (örn, “Bugünü yaşarım ve geleceği pek düşünmem.”), diğerleri ile olumlu ilişkiler (örn, “İnsanlarla sıcak ve güvene dayalı çok ilişkim olmadı.”), yaşam amaçları (örn, “Günlük yaşamın gereklilikleri sıklıkla enerjimi tüketir.”) ve öz kabul (örn, “Bir kişinin kendine ve dünyaya bakışına meydan okuyacak yeni deneyimler yaşaması bence önemlidir.”) dür. Psikolojik İyi Oluş Ölçeği Kısa Formu daha önce Yılmaz ve arkadaşları (2022) tarafından Türkçeye çevrilerek kullanılmıştır. Katılımcılardan her bir ölçek maddesini 7’li likert-tipi ölçek üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir (1 = kesinlikle katılmıyorum, 7 = kesinlikle katılıyorum). Psikolojik iyi-oluş skorunu hesaplamak için 6 alt ölçeğin maddelerinin ortalaması alınmıştır.

Araştırma Deseni ve Veri Toplama

Bu çalışma kapsamında Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan etik kurul izni alınmıştır (Protokol Numarası: 288201; Tarih: 25.03.2022). Araştırma 26 Mart 2022-31 Mayıs 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kesitsel araştırma deseni kullanılmıştır. Veriler elektronik ortamda anket yöntemi kullanılarak toplanmış ve katılımcıların cevapları sisteme otomatik olarak kaydedilmiştir. Anket linki katılımcılar ile ders duyurularında paylaşılmıştır. Anketin ilk sayfasında katılımcılara bilgilendirilmiş onam sorulmuş ve onam vermeleri halinde "ileri" butonuna tıklayarak anketi doldurmaya devam edebilecekleri belirtilmiştir. Anketin tamamlanması ortalama 10 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Analizler IBM SPSS Statistics 21 programı kullanılarak yürütülmüştür. SPSS programında betimsel istatistikler, Pearson korelasyon testi ve çalışmanın modelini test etmek üzere SPSS uyumlu Process Macro 4.2 (Hayes, 2013) eklentisi kullanılmıştır. Ayrıca yaş, cinsiyet (-1 = kadın, 1 = erkek) ve öğrencinin kaçınıcı sınıfta olduğu (sürekli değişken) da analize kontrol değişkenleri olarak eklenmiştir. Çalışmanın verisine, kodlamalarına ve materyallerine takip eden linkten ulaşılabilir: https://osf.io/kwft/?view_only=1f70837acb1849a6927e7bbe108fc1ce

Bulgular ve Tartışma

Değişkenler arasındaki korelasyonlar, ortalama, standart sapma ve Cronbach alpha değerleri Tablo 2'de rapor edilmiştir.

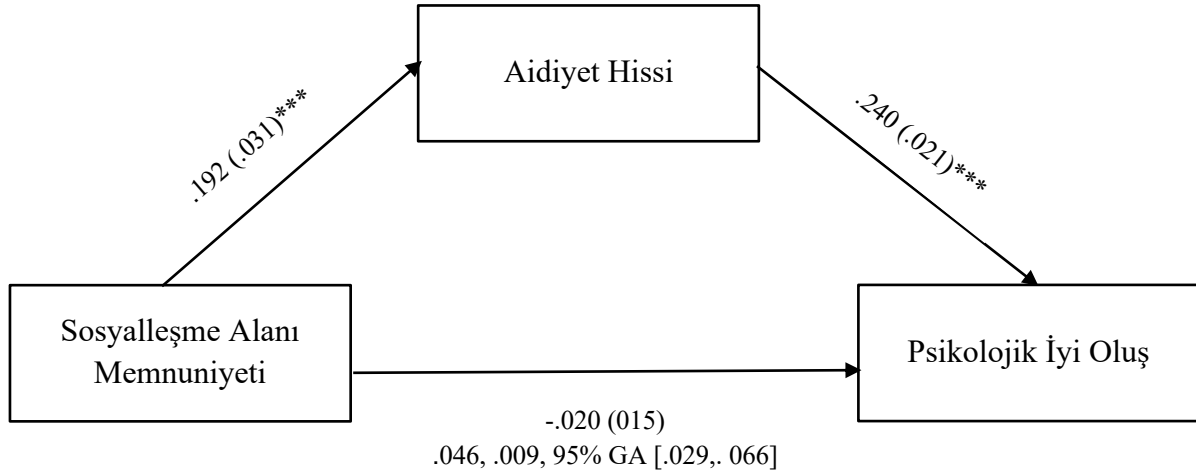
Tablo 2

Değişkenler Arası Korelasyon, Ortalama, Standart Sapma ve Cronbach Alpha Değerleri

Değişkenler	Ort.	SS	α	1	2	3	4
1. Yaş	21.2	3.32					
2. Sınıf	2.35	1.36		.66***			
3. Sosyal alan memnuniyeti	3.63	1.71	.96	-.07	-.10*		
4. Aidiyet hissi	4.55	1.27	.80	.03	.05	.25***	
5. Psikolojik iyi oluş	4.85	.66	.72	.15***	.13**	.06	.45***

** $p < .001$, *** $p < .01$, * $p < .05$

Üniversite öğrencilerin fakültelerindeki sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyet ile psikolojik iyi oluşları arasında doğrudan bir ilişki gözlenmemiştir. Bununla birlikte, öğrencilerin fakültelerindeki sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyet fakülteye aidiyet hissi aracılığıyla psikolojik iyi oluşu yordamıştır, $B = .046$, $SE = .009$, 95% GA [.029, .066] (Şekil 2). Diğer bir deyişle, öğrencilerin sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyet arttıkça fakülteye duydukları aidiyet hissini de arttırdığı ve bu yolla psikolojik iyi oluşlarının iyileştiği görülmüştür. Bu sonuçlar, öğrencilerin yaşı, cinsiyeti ve sınıfı kontrol edildikten sonra da anlamlılığını korumuştur, $B = .045$, $SE = .009$, 95% GA [.028, .064].

***p < .001

Şekil 2. Sosyalleşme Alanlarından Duyulan Memnuniyet ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkide Aidiyet Hissinin Aracı Rolü

Figürde sunulan tüm değerler öğrencilerin yaşı cinsiyeti ve sınıfı kontrol edilmeksizin elde edilen standartlaştırılmış regresyon katsayılarıdır (standart sapma değerleri parantez içinde gösterilmiştir). Sosyalleşme alanı memnuniyeti ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkide verilen ilk değer aidiyet hissi modele eklenmeden önceki katsayıyı gösterirken, ikinci değer aidiyet hissi değişkeni modele eklendikten sonraki katsayıyı göstermektedir.

Tartışma

Mevcut araştırmada, üniversite öğrencilerinin fakültelerinde vakit geçirebilecekleri sosyalleşme alanlarının (fiziki) fakültelerine duydukları aidiyet hissiyle ilişkili olup olmadığı ve bu ilişkinin öğrencilerin psikolojik iyilik halini yordayıp yordamadığı incelenmiştir. Bulgular, aidiyet hissini sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet ile psikolojik iyi oluş arasında tam aracı rolünün olduğunu göstermektedir. Bir diğer deyişle, üniversite öğrencilerinin fakültelerindeki sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyet hissi arttıkça fakültelerine daha fazla ait hissettikleri ve bu yolla psikolojik iyi oluşlarının arttığı gözlenmiştir.

Modelin ilk kısmında gözlenen, sosyalleşme alanlarından duyulan memnuniyet ile aidiyet hissi arasındaki olumlu ilişki, sosyal psikoloji alan yazını ile uyumludur (Ahn ve Davis, 2020; Negm ve ark., 2020; Wilcox, Winn ve FyvieGauld, 2005). Alan yazınında bu ilişkiye sıklıkla değinen teorilerden biri olan sosyal kimlik teorisi, bireylerin buldukları fiziksel alanların sosyal kimliklerini etkilediğini hatta şekillendirdiğini söylemektedir (Dixon ve Durrheim, 2004; Hopkins ve Dixon, 2006). Örneğin, Hopkins, Reicher ve Harrison, 2006 yılında yayınladıkları bir çalışmada, İskoçya-İngiltere sınırında yaşayan genç İskoç bireylerin buldukları lokasyondan dolayı İskoç olmakla daha güçlü kimliklendiklerini gözlemlemişlerdir. Katılımcılar buldukları sosyal alan itibarıyla sosyal kimliklerini şekillendirmiştir. Sosyal kimlik ve bir gruba aidiyet hissi arasında oldukça güçlü bir ilişki olduğu bilindiğinden (Ellemers, Spears ve Doosje, 2002; Hornsey, 2008), mevcut çalışmanın bu bulgusu şaşırtıcı değildir. Sosyal alanlar, sosyal etkileşimin başlamasına ve gelişmesine kaynak sağlayan ortamlardır. Geliştirilen sosyal ilişkiler yoluyla bireylerin buldukları gruplara ya da fiziksel ortamlara aidiyetleri de gelişecektir. Modelin bu ilk bulgusu bu bağlamda eğitim ortamlarında sosyal etkileşimin aidiyet hissini artırıcı rolünü gösteren çalışma bulgularıyla uyumludur (Ahn ve Davis, 2020; Negm ve ark., 2020; Wilcox, Winn ve FyvieGauld, 2005).

Modelin ikinci kısmında gözlenen, fakülteye duyulan aidiyet hissi ile öğrencilerin psikolojik iyi oluşları arasındaki olumlu ilişki, ait olma gereksinimi kuramı (Baumeister ve Leary, 1995) ve öz-belirleme kuramıyla (Deci ve ark.,1991; Ryan ve Deci, 2000) tutarlı olarak ilişkili olma ve ait olma ihtiyaçlarının karşılanmasının psikolojik iyilik hali üzerindeki iyileştirici etkilerini destekler niteliktedir. Bireyci kültürle kıyasla toplulukçu kültürlerde grubun diğer üyeleriyle bağlantılı olma daha önemlidir (Markus ve Kitayama, 1991). Mevcut bulgu, aidiyet hissi ile psikolojik iyi oluş arasındaki olumlu ilişkinin özellikle Türkiye gibi toplulukçu kültürlerde önem kazandığı şeklinde yorumlanabilir. Üniversite öğrencilerinin fakültelerine ait hissetmelerinin psikolojik iyi oluşlarını artırmadaki rolü onların kayıtlı oldukları fakülteyi kimliklerinin bir parçası olarak gördüklerini göstermektedir.

Modelin ikinci kısmına dair aidiyet hissi ve psikolojik iyilik hali arasındaki pozitif ilişki sosyal psikoloji alan yazınında sıklıkla rastlanan bir bulgudur. Oyanedel ve Paez (2021) aidiyet hissi ve psikolojik iyilik hali arasındaki ilişkiye dair uluslararası araştırmaları inceledikleri makalelerinde, bu ilişkiyi açıklayan kavramların sosyal dayanışma, sosyal bütünleşme, sosyal destek, sosyal sermaye, sosyal grup kimliklenmesi ve aidiyet hissine olan ihtiyaç kavramlarıyla açıklanabileceğini ifade etmişlerdir. Tüm bu kavramlar incelendiğinde bireylerin bir araya gelmeye ihtiyaç duydukları aşikârdır. Bir diğer deyişle, örneğin, bir birey için sosyal desteğin oluşabilmesi ancak birden fazla bireyin bir araya gelmesi ile mümkündür. İş, okul gibi fiziksel mekanları da içinde bulunduran araçların insanların bir araya gelmelerini sağladıkları söylenebilir. Ancak bu araçlar kişilerin birbirleriyle sosyal destek, sosyal sermaye kuracak kadar vakit geçirmelerini her zaman sağlamayabilir. Bir öğrenci, sadece derse gidip gelerek diğer öğrencilerle bir bağ kuramayacaktır. Bu nedenle sosyalleşme alanlarında diğer öğrencilerle bir araya gelmeye ihtiyaç duyacaktır. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluşlarının araştırılmasında sosyalleşme alanları gibi aidiyet hissini arttıran değişkenlere odaklanılması önem kazanmaktadır.

Mevcut çalışmada kişilerin sosyalleştikleri fiziksel alanlar ile psikolojik iyi oluşları arasındaki bağlantı incelenmiş; ancak bu iki değişken arasında doğrudan anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir. Alan yazınında fiziksel alanlar ve psikolojik iyilik hali arasında doğrudan ilişki kuran çalışmalara rastlamak mümkündür (Collado, Staats, Corraliza ve Hartig, 2017); ancak bu çalışmalar sayıca oldukça azdır. Örneğin, fiziksel çalışma ortamında canlı bitki buldurmanın o ortamda çalışan kişilerin psikolojik iyilik hallerini olumlu etkilediği iddia edilmiştir (Adachi, Rohde ve Kendle, 2000). Yine fiziksel sosyalleşme alanlarında kendi sosyal kimliklerine dair nesnelere göremeyen bireylerin duygu durumlarının olumsuz etkilendiği ve benlik saygılarının kimliklerine dair nesnelere gördükleri ortamdakine göre daha düşük olduğu gözlenmiştir (Murphy, Steele ve Gross, 2007). Benzer bir ilişkinin mevcut çalışmada gözlenmemesinin muhtemel sebeplerinden biri geçmiş çalışmaların fiziksel alanları biçim açısından değerlendirmeleridir. Bir diğer deyişle, geçmiş çalışmalar bireylerin fiziksel alanları nasıl değerlendirdiklerinden ziyade o fiziksel alanlar içerisinde hangi objelerin yer aldığına ya da fiziksel alanların mimarisine odaklanmışlardır. Ancak mevcut çalışma alan yazınından farklı olarak fiziksel alanların bireyler tarafından nasıl algılandıklarını (bireyler sosyalleşme alanlarını ne derece yeterli ve tatmin edici bulmuşlardır) ve bu algının psikolojik iyilik hali ile ilişkisini araştırmaktadır. Bu yönüyle mevcut çalışmanın alan yazınındaki diğer çalışmalardan farklı olduğunu söylemek mümkündür.

Algılanan ve gerçek ölçümler arasındaki farkın ne olduğu ve bu çalışmada neden algılanan fiziksel alan memnuniyetinin ölçüldüğü sorgulanabilir. İlk olarak bu iki ölçüm türünün avantajları ve dezavantajları psikoloji alan yazınında sıkça tartışılmaktadır ve araştırılan konunun içeriğine göre bu ölçüm tiplerinden birini (zaman zaman her ikisini birden) kullanmanın önemli olduğunu söylemek mümkündür (Bem, 1967; Paulhus ve Vazire, 2007). Özellikle psikolojik iyi oluşun bağımlı değişken olarak kullanıldığı çalışmalar incelendiğinde yordayıcı değişkenlerin gerçekte var olan durumdan ziyade bireylerin bu durumu nasıl algıladıklarına dair ölçümler kullanılarak test edildiği görülmektedir (Edwards ve Klockars, 1981; Linton, Dieppe ve Medina-Lara, 2016; Gunty, Frazier, Tennen, Tomich, Tashiro ve Park, 2011). Bu sebeple, bu çalışmada gerçekten fiziksel

sosyalleşme alanlarının nereler olduğu, içerisinde hangi nesnelere barındırdığı, mimarisi değil, bireylerin bu alanları nasıl algıladıkları, bu alanlardan ne derece memnun oldukları ölçülmüştür. Buna ek olarak psikolojik iyi oluşun içeriği de mevcut çalışmada fiziksel alanlara dair memnuniyetin “algılanan” şeklinde ölçülmesini gerekli kılmıştır. Alan yazında psikolojik iyi oluş kavramına dair iki ana yaklaşım vardır: (1) genel yaşam memnuniyeti ve mutluluğa odaklanan sübjektif (öznel, kişisel) yaklaşım ve (2) psikolojik iyi oluşu kişinin potansiyelini gerçekleştirmesi olarak tanımlayan psikolojik yaklaşım (Ryff ve Keyes, 1995; Keyes, Shmotkin ve Ryff, 2002). Bu iki psikolojik iyi oluş tanımı farklı gibi görünse de benzer bir felsefiyi yansıtır: Psikolojik iyi oluşun öznel zevk ve tatmin deneyimlerinden oluştuğu fikri ve bireylerin hedeflerine ulaşmaya çalışırken sergiledikleri davranışlardan ortaya çıktığı fikri (Ryan ve Deci, 2001). Mevcut çalışma da buradan hareketle psikolojik iyi oluşun yordayıcılarının gerçekten ne olduğundan ziyade nasıl algılandığına odaklanmıştır.

Fiziksel alan memnuniyetini kişilerin algıları üzerinden çalışmanın bir diğer önemi de fiziksel alanlarda yer alan objelerin ya da fiziksel alanların mimarisinin gerçekte ne kadar iyi olursa olsunlar bireyler üzerinde farklı psikolojik etkilere sahip olabileceğidir. Gerçek fiziksel alan ne kadar iyi olursa olsun birey bunu algılayamayacak bir psikolojik durum içerisinde olabilir. Örneğin, sosyal desteğin kanser, HIV veya hane içi şiddetle başa çıkmada önemli olduğu bilinse de (Asante, 2012; Kroenke, Quesenberry, Kwan, Sweeney, Castillo ve Caan, 2013) stres verici yaşam olaylarının kendisi bizzat psikolojik sosyal desteğin varlığının algılanmasını engelleyebilmekte ve sosyal desteği görünmez kılabilir. (Thompson, Kaslow, Kingree, Rashid, Puett, Jacobs ve Matthews, 2000; Levendoskyi Bogat, Theran, Trotter, Eye ve Davidson, 2004). Bu sebeple fiziksel alanlar ile bireylerin psikolojik iyilik halleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlayan mevcut çalışmanın alan yazınındaki önceki çalışmalardan farklı olarak sübjektif fiziksel alan memnuniyetine odaklanması kaçınılmaz olmuştur. Fiziksel alan ve aidiyet hissi arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların da yine benzer bir biçimde fiziksel alandaki nesnelere ya da kişilerin niceliklerine odaklandıkları göze çarpmaktadır (Ribak-Rosenthal ve Russell, 1994; Nosek, Banaji ve Greenwald, 2002). Bireyler, fiziksel ortama ait hissedip hissetmeyeceklerini o ortamdaki fiziksel koşullara yani ortama ait kimlik ipuçlarına bakarak karar verebilmektedirler (ör. Cheryan, Plaut, Davies ve Steele, 2009). Görüldüğü üzere mevcut çalışmanın geçmiş çalışmalardan farkı fiziksel alanların nicelikleri üzerine değil kişilerin bu alanları değerlendirmeleri üzerine odaklanmasıdır. Çalışma bu yönüyle de alan yazınına yeni bir bakış açısı kazandırmaya yardımcı olabilir.

Son olarak, mevcut çalışmada fiziksel sosyalleşme alanlarının yeterliliğinin ve kişilerin bu alanlardan duydukları tatminin organizasyonlarına aidiyet hislerini artırma yoluyla bireylerin psikolojik iyilik halleri ile olumlu yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, sosyal psikoloji alan yazını için yeni bir bulgudur. Bu makale içerisinde sıkça vurgulandığı üzere daha önce fiziksel alanlar ve psikolojik iyilik hali arasındaki ilişki bireylerin aidiyet hisleri üzerinden incelenmemiştir. Bu bulgunun elde edilmesi başta üniversiteler olmak üzere, genel anlamda organizasyonlara bireylerin psikolojik iyilik hallerini korumak için bir fikir verebilir. Bulgu, ortak alanların geçiş noktası olmaktan çok daha fazlası olduğu konusundaki farkındalığın artması ve üniversitelerdeki fiziksel alanların sosyal etkileşime olanak sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Sosyal etkileşim alanlarının ilişkili olduğu psikolojik çıktılarının değerlendirilmesi bu alanların dolaylı olarak psikolojik iyi oluş için önemli olabileceğinin altını çizmektedir.

Mevcut çalışmanın hem eğitim hem psikoloji literatürüne önemli katkıları olacağı düşünülmektedir. İlk olarak, mevcut çalışmanın konuyla ilgili araştırmaların odak noktasını eğitim ortamının (ör. sınıflar) özelliklerinden sosyalleşme alanlarının özelliklerine yönlendirmeye katkı sağlayacaktır. İkinci olarak, bu çalışmanın uygulamalı araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir. Üniversitelerde sosyalleşme alanlarının öneminin öne çıkarılması gelecekte üniversite kampüslerinde yapılacak düzenlemelerde sosyalleşme alanlarına daha fazla yer ve önem verilmesini sağlayabilir. Ek olarak, bu çalışmanın sonuçlarının, eğitimden mimarlığa kadar çeşitli alanlarda yeni uygulamaların ortaya çıkmasına katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Sınırlılıklar ve Öneriler

Bu çalışmanın örnekleme sadece bir üniversiteye kayıtlı öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemin tek bir üniversitenin öğrencilerinden oluşması sonuçların farklı üniversitelerde okuyan öğrencilerle karşılaştırılmasına imkân vermemektedir. Gelecek çalışmalar tasarlanırken örneklemin karşılaştırmaya imkân tanıyacak şekilde oluşturulması önerilebilir. Mevcut çalışmanın ikinci sınırlılığı ise kesitsel desenin kullanılmasından dolayı değişkenler arasında nedensel bir çıkarımda bulunamamasıdır. Gelecek çalışmaların boylamsal desen ya da deneysel yöntem kullanarak nedensel çıkarımlara imkân vermesi önerilebilir. Örneğin, herhangi bir sosyalleşme alanının yer almadığı bir üniversite binasında öğrencilerin yararlanabileceği bir sosyal etkileşim alanı oluşturulup öğrencilerin belli bir süre bu alanı kullanmalarının sağlanabilir. Uygulamanın öncesinde ve sonrasında öğrencilere aidiyet hissi ve psikolojik iyi oluş ölçümlerinin uygulanması yoluyla boylamsal bir çalışmanın yürütülmesi mümkün olabilir. Gelecek çalışmalar için bir başka öneri ise doğal gruplar deseni kullanılarak sosyalleşme alanı olan ve olmayan iki binadaki öğrencilerin aidiyet hisleri ve psikolojik iyi oluşlarının karşılaştırılmasıdır. Benzer bir biçimde öğrencilerin sosyalleşme alanlarına duydukları memnuniyetin manipüle edileceği deneysel desenli çalışmalar da yapılarak algılanan memnuniyetin psikolojik iyi oluşa etkisi incelenebilir. Son olarak, mevcut çalışmada öğrencilerin spesifik olarak hangi sosyalleşme alanlarından duydukları memnuniyetin birimlerine aidiyet hislerini artırdığı detaylı olarak araştırılmamıştır. Gelecek çalışmalarda sosyalleşme alanlarını ölçmek üzere kullanılacak ölçümün kapsamının genişletilmesi konu hakkında daha kapsamlı bilgilerin elde edilmesini mümkün kılacaktır.

Sınırlılıklarına karşın bu makalede rapor edilen ön bulgular pek çok farklı araştırma deseni kullanılarak yürütülebilecek gelecek çalışmalar için bir ön veri sunması açısından değerlidir. Mevcut çalışma bulguları aynı zamanda eğitim kurumlarının tasarımında çalışan mimarlar için de değerli bilgiler içermektedir. Bu bulguların eğitim kurumlarının fiziksel olarak tasarlanması aşamasında fiziksel alanların sosyal etkileşime, bina içinde öğrencilerin ve öğretim elemanlarının daha sık karşılaşmalarına, tanışmalarına ve ortak vakit geçirmelerine imkan verecek şekilde (örnek kampüs tasarımları için bkz. Hanan, 2013; Neuman, 2013), düzenlenmesi konusunda yönlendirici olması beklenmektedir.

Kaynakça

- Adachi, M., Rohde, C. ve Kendle, A. (2000). Effects of floral and foliage displays on human emotions. *Horttechnology*, 10(1), 59-63. <https://doi.org/10.21273/horttech.10.1.59>
- Ahn, M. Y. ve Davis, H. H. (2020). Four domains of students' sense of belonging to university, *Studies in Higher Education*, 45(3), 622-634. <https://doi.org/10.1080/03075079.2018.1564902>
- Al Ansari, A. I. (2022). Designing student lounge at university: Fostering place attachment, socialization, and restoration. *Journal of Arts & Applied Sciences*, 9(2), 47-61. <https://doi.org/10.21608/maut.2022.245059>
- Alsubaie, M. M., Stain, H. J., Webster, L. A. D. ve Wadman, R. (2019). The role of sources of social support on depression and quality of life for university students. *International Journal of Adolescence and Youth*, 24(4), 484-496. <https://doi.org/10.1080/02673843.2019.1568887>
- Asante, K. (2012). Social support and the psychological wellbeing of people living with HIV/AIDS in Ghana. *African Journal of Psychiatry*, 15(5), 340-345. <https://doi.org/10.4314/ajpsy.v15i5.42>
- Astin, A. W. (1993). *What matters in college? Four critical years revisited*. Jossey-Bass/Wiley.
- Aydın, A., Kahraman, N. ve Hiçdurmaz, D. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin algılanan sosyal destek ve psikolojik iyi olma düzeylerinin belirlenmesi. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 8(1), 40-47. <https://doi.org/10.14744/phd.2017.95967>
- Ballantine, J. H. ve Hammack, F. M. (2009). *The sociology of education: A systematic analysis* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497-529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Bem, D. J. (1967). Self-perception: An alternative interpretation of cognitive dissonance phenomena. *Psychological Review*, 74(3), 183-200. <https://doi.org/10.1037/h0024835>
- Bernstein, B. (2003). *Class code and control: Towards a theory of educational transmissions* (Vol. 3). London: Routledge.
- Billig, M. (2006). Is my home my castle? Place attachment, risk perception, and religious faith. *Environment and Behavior*, 38(2), 248-265. <https://doi.org/10.1177/0013916505277608>
- Caligiuri, P., DuBois, C. L., Lundby, K. ve Sinclair, E. A. (2020). Fostering international students' sense of belonging and perceived social support through a semester-long experiential activity. *Research in Comparative and International Education*, 15(4), 357-370. <https://doi.org/10.1177/1745499920954311>

- Capone, V., Caso, D., Donizzetti, A. R. ve Procentese, F. (2020). University student mental well-being during COVID-19 outbreak: What are the relationships between information seeking, perceived risk and personal resources related to the academic context?. *Sustainability*, 12(17), 7039. <https://doi.org/10.3390/su12177039>
- Cheryan, S., Plaut, V. C., Davies, P. G. ve Steele, C. M. (2009). Ambient belonging: How stereotypical cues impact gender participation in computer science. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97(6), 1045-1060. <https://doi.org/doi:10.1037/a0016239>
- Chua, A. (2002). The influence of social interaction on knowledge creation. *Journal of Intellectual Capital*, 3(4), 375-392. <https://doi.org/10.1108/14691930210448297>
- Cobo-Rendón, R., López-Angulo, Y., Pérez-Villalobos, M. V. ve Díaz-Mujica, A. (2020). Perceived social support and its effects on changes in the affective and eudaimonic well-being of Chilean university students. *Frontiers in Psychology*, 11, 590513. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.590513>
- Cohen, D. ve Prusak, L. (2001). *In good company: How social capital makes organizations work*. Boston: Harvard Business School Press.
- Cohen, S. E. ve Syme, S. I. (1985). *Social support and health*. London: Academic Press.
- Collado S., Staats H., Corraliza J.A., Hartig T. (2017) Restorative environments and health. G. Fleury-Bahi, E. Pol ve O. Navarro (Ed.), *Handbook of environmental psychology and quality of life research. International handbooks of quality-of life* içinde (s. 127-148). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-31416-7_7
- Cotterell, J. (1996). *Social networks and social influences in adolescence*. London: Routledge.
- Coulson, J., Roberts, P. ve Taylor, I. (2022). *University trends: Contemporary campus design*. New York: Routledge.
- Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G. ve Ryan, R. M. (1991). Motivation and education: The self-determination perspective. *Educational Psychologist*, 26(3 ve 4), 325-346. <https://doi.org/10.1080/00461520.1991.9653137>
- Demir, Y. ve Kutlu, M. (2016). Üniversite öğrencilerinde sosyal etkileşim kaygısı ile mutluluk arasındaki ilişki: yalnızlığın aracı rolü. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(1), 195-210. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/29791/320344#article_cite
- Dewey, J. (1986). Experience and education. *The Educational Forum*, 50(3), 241-252. <http://dx.doi.org/10.1080/00131728609335764>
- Dixon, J. ve Durrheim, K. (2004). Dislocating identity: Desegregation and the transformation of place. *Journal of Environmental Psychology*, 24(4), 455-473. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2004.09.004>

- Doğru, N. (2018). Üniversite öğrencilerinin psikolojik iyi oluş düzeylerinin stres, stresle başa çıkma tarzları ve sosyal destek değişkenleri bakımından incelenmesi (Doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dost, G. ve Mazzoli Smith, L. (2023). Understanding higher education students' sense of belonging: A qualitative meta-ethnographic analysis. *Journal of Further and Higher Education*, 47(6), 1-28. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2023.2191176>
- Düzenli, T., Mumcu, S. ve Akyol, D. (2017). Üniversite kampüsü açık mekânlarının gençler tarafından kullanım amaçlarının belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(49), 766-772. Erişim adresi: <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/determining-the-usage-purposes-of-university-campus-open-spaces-by-youth.pdf>
- Edwards, A. L. ve Klockars, A. J. (1981). Significant others and self-evaluation: Relationships between perceived and actual evaluations. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 7(2), 244-251. <https://doi.org/10.1177/014616728172010>
- Erbil, Y. ve Sezer, F. S. (2016). User satisfaction of environmental quality in university buildings. *European Journal of Sustainable Development*, 5(3), 476-488. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2016.v5n3p476>
- Ellemers, N., Spears, R. and Doosje, B. (2002). Self and social identity. *Annual Review of Psychology*, 53(1), 161-186. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.53.100901.135228>.
- Faul, F., Erdfelder, E., Lang, A. G. ve Buchner, A. (2007). G*Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and biomedical sciences. *Behavior Research Methods*, 39(2), 175-191. <https://doi.org/10.3758/bf03193146>
- Finlay, J., Esposito, M., Kim, M. H., Gomez-Lopez, I. ve Clarke, P. (2019). Closure of 'third places'? Exploring potential consequences for collective health and wellbeing. *Health & Place*, 60, 102225. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2019.102225>
- Fisher, K. E., Landry, C. F. ve Naumer, C. (2007). Social spaces, casual interactions, meaningful exchanges: 'information ground' characteristics based on the college student experience. *Information Research*, 12(2), 0-0. Erişim adresi: <https://informationr.net/ir/12-2/paper291.html>
- Furrer, C. ve Skinner, E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. *Journal of Educational Psychology*, 95(1), 148-162. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.95.1.148>
- Gibbons, F. X. ve Gerrard, M. (1995). Predicting young adults' health risk behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(3), 505-517. <https://doi:10.1037/0022-3514.69.3.505>
- Girang, B. C., Chu, D. P., Endrinal, M. I. ve Canoy, N. (2022). Spatializing psychological well-being: A photovoice approach on the experience of stress alleviation among university students. *Qualitative Research in Psychology*, 19(2), 539-564. <https://doi.org/10.1080/14780887.2020.1716424>

- Good, C., Rattan, A. ve Dweck, C. S. (2012). Why do women opt out? Sense of belonging and women's representation in mathematics. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(4), 700-717. <https://doi.org/10.1037/a0026659>
- Goodnow, C. (1992). Strengthening the links between educational psychology and the study of social contexts. *Educational Psychologist*, 27(2), 177-196. doi:10.1207/s15326985ep2702_4
- Graupensperger, S., Panza, M. J., Budziszewski, R. ve Evans, M. B. (2020). Growing into “Us”: Trajectories of social identification with college sport teams predict subjective well - being. *Applied Psychology: Health and Well - Being*, 12(3), 787-807. <https://doi.org/10.1111/aphw.12207>
- Greenaway, K. H., Cruwys, T., Haslam, S. A. ve Jetten, J. (2016). Social identities promote well-being because they satisfy global psychological needs. *European Journal of Social Psychology*, 46(3), 294-307. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2169>
- Gunty, A. L., Frazier, P. A., Tennen, H., Tomich, P., Tashiro, T. ve Park, C. (2011). Moderators of the relation between perceived and actual posttraumatic growth. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 3(1), 61-66. <https://doi.org/10.1037/a0020485>
- Hanan, H. (2013). Open space as meaningful place for students in ITB campus. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 85(2013), 308-317. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.08.361>
- Haslam, C., Haslam, S. A., Jetten, J., Cruwys, T. ve Steffens, N. K. (2021). Life change, social identity, and health. *Annual Review of Psychology*, 72, 635-661. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-060120-111721>
- Hayes, A. F. (2013). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. New York, NY: The Guilford Press.
- Helliwell, J. F. ve Putnam, R. D. (2004). The social context of well-being. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 359(1449), 1435-1446. <https://doi.org/10.1098/rstb.2004.1522>
- Hidalgo, M. C. ve Hernandez, B. (2001). Place attachment: Conceptual and empirical questions. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 273-281. <https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0221>
- Hurst, B., Wallace, R. R. ve Nixon, S. B. (2013). The impact of social interaction on student learning. *Reading Horizons*, 52(4), 375-398. doi ya erişim adresi eksik.
- Hopkins, N. ve Dixon, J. (2006). Space, place, and identity: Issues for political psychology. *Political Psychology*, 27(2), 173-185. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9221.2006.00001.x>
- İraz, R., Arıbaş, A. N. ve Özşahin, F. (2021). Algılanan sosyal destek ve psikolojik iyi oluş ilişkisi: Üniversite öğrencileri örneği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 363-376. <https://doi.org/10.30692/sisad.930302>
- Jetten, J., Haslam, C., Haslam, S. A. ve Branscombe, N.R. (2009). The social cure. *Scientific American Mind*, 20(5), 26-33. <https://doi.org/10.1038/scientificamericanmind0909-26>

- Jetten, J., Haslam, C. ve Haslam, S. A. (Eds.). (2012). *The social cure: Identity, health and well-being*. Psychology Press.
- Joing, I., Vors, O. ve Potdevin, F. (2020). The subjective well-being of students in different parts of the school premises in French middle schools. *Child Indicators Research*, 13, 1469-1487. <https://doi.org/10.1007/s12187-019-09714-7>
- Junker, N. M., van Dick, R., Avanzi, L., Häusser, J. A. ve Mojzisch, A. (2019). Exploring the mechanisms underlying the social identity–ill-health link: Longitudinal and experimental evidence. *British Journal of Social Psychology*, 58(4), 991-1007. <https://doi.org/10.1111/bjso.12308>
- Kärnä, S. ve Julin, P. (2015). A framework for measuring student and staff satisfaction with university campus facilities. *Quality Assurance in Education*, 23(1), 47-66. <https://doi.org/10.1108/QAE-10-2013-0041>
- Keyes, C. L. M., Shmotkin, D. ve Ryff, C. D. (2002). Optimizing well-being: The empirical encounter of two traditions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(6), 1007-1022. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007>
- Kohlberg, L. (1971). Stages of moral development. *Moral Education*, 1(51), 23-92. <https://doi.org/10.3138/9781442656758-004>
- Kroenke, C. H., Quesenberry, C., Kwan, M. L., Sweeney, C., Castillo, A. ve Caan, B. J. (2013). Social networks, social support, and burden in relationships, and mortality after breast cancer diagnosis in the Life After Breast Cancer Epidemiology (LACE) study. *Breast Cancer Research and Treatment*, 137(1), 261-271. <https://doi.org/10.1007/s10549-012-2253-8>
- Kurtoğlu, A. (2010). *Kampüs tasarımında eylem yönlendiricisi ile sosyal etkileşimin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Levendosky, A., Bogat, G., Theran, S., Trotter, J., Eye, A. ve Davidson, W. (2004). The social networks of women experiencing domestic violence. *American Journal of Community Psychology*, 34(1-2), 95-109. <https://doi.org/10.1023/b:ajcp.0000040149.58847.10>
- Lewicka, M. (2011). Place attachment: How far have we come in the last 40 years?. *Journal of Environmental Psychology*, 31(3), 207-230. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.10.001>
- Linton, M. J., Dieppe, P. ve Medina-Lara, A. (2016). Review of 99 self-report measures for assessing well-being in adults: exploring dimensions of well-being and developments over time. *BMJ open*, 6(7), e010641.
- Littleton, K. (2011). Social interaction and learning. S. Järvelä (Ed.), *Social and emotional aspects of learning* (s.149-155) içinde. Oxford: Elsevier.
- Manzo, L. C. (2003). Beyond house and haven: Toward a revisioning of emotional relationships with places. *Journal of Environmental Psychology*, 23(1), 47-61. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(02\)00074-9](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(02)00074-9),

- Markus, H. R. ve Kitayama, S. (1991). Culture and the self: Implications for cognition, emotion and motivation. *Psychological Review*, 98, 224-253. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.98.2.224>
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality (2nd ed.)*. New York: Harper and Row.
- Matthews, K. E., Andrews, V. ve Adams, P. (2011). Social learning spaces and student engagement. *Higher Education Research & Development*, 30(2), 105-120. <https://doi.org/10.1080/07294360.2010.512629>
- McLaughlin, P. ve Faulkner, J. (2012). Flexible spaces[...]what students expect from university facilities. *Journal of Facilities Management*, 10(2), 140-149. <https://doi.org/10.1108/14725961211218776>
- Minam, H. ve Tanaka, K. (1995). Social and environmental psychology: Transaction between physical space and group-dynamic processes. *Environment and Behavior*, 27(1), 43-55. <https://doi.org/10.1177/001391659502700104>
- Morton, T. A., van der Bles, A. M. ve Haslam, S. A. (2017). Seeing our self reflected in the world around us: The role of identity in making (natural) environments restorative. *Journal of Environmental Psychology*, 49, 65-77. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2016.11.002>
- Muhammad, S., Sapri, M. ve Sipan, I. (2014). Academic buildings and their influence on students' wellbeing in higher education institutions. *Social Indicators Research*, 115, 1159-1178. <https://doi.org/10.1007/s11205-013-0262-6>
- Murphy, M. C., Steele, C. M. ve Gross, J. J. (2007). Signaling threat: How situational cues affect women in math, science, and engineering settings. *Psychological Science*, 18(10), 879-885. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2007.01995.x>
- Negm, H., Taha, D. S. ve Saadallah, D. M. (2020). The effect of the physical environment on social interaction: The case of educational campuses. Proceedings of REAL CORP 2020, 25th International Conference on Urban Development, Regional Planning and Information Society içinde (s. 847-857). Aachen: RWTH Publications.
- Neuman, D. J. (2013). *Building type basics for college and university facilities* (Vol. 22). Hoboken: John Wiley & Sons.
- Nosek, B., Banaji, M. ve Greenwald, A. (2002). Math = male, me = female, therefore math ≠ me. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(1), 44-59. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.1.44>
- Oyanedel, J.C. ve Paez, D. (2021). Social belongingness and well-being: International perspectives. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.735507>.
- Oyserman, D., Brickman, D., Bybee, D. ve Celious, A. (2006). Fitting in matters. *Psychological Science*, 17(10), 854-861. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2006.01794.x>
- Pascarella, E. T. ve Terenzini, P. T. (1991). *How college affects students*. San Francisco: Jossey-Bass.

- Paulhus, D. L. ve Vazire, S. (2007). The self-report method. R. W. Robins, R. C. Fraley ve R. F. Krueger (Ed.), *Handbook of research methods in personality* içinde (s. 224-239). London, England: Guilford.
- Peatross, F. D. ve Peponis, J. (1995). Space, education, and socialization. *Journal of Architectural and Planning Research*, 12(4), 366-385. <http://www.jstor.org/stable/43029178>
- Pettigrew, K.E. (1999). Waiting for chiropody: contextual results from an ethnographic study of the information behavior among attendees at community clinics. *Information Processing & Management*, 3(6), 801-817. [https://doi.org/10.1016/S0306-4573\(99\)00027-8](https://doi.org/10.1016/S0306-4573(99)00027-8)
- Proshansky, H. M., Fabian, A. K. ve Kaminoff, R. (1983). Place-identity: Physical world socialization of the self. *Journal of Environmental Psychology*, 3, 57-83. [https://doi.org/10.1016/S0272-4944\(83\)80021-8](https://doi.org/10.1016/S0272-4944(83)80021-8)
- Ribak-Rosenthal, N. ve Russell, T. T. (1994). Dealing with religious differences in december: a school counselor's role. *Elementary School Guidance & Counseling*, 28(4), 295-301. <http://www.jstor.org/stable/42871131>
- Rollero, C. ve De Piccoli, N. (2010). Does place attachment affect social well-being?. *European Review of Applied Psychology*, 60(4), 233-238. <https://doi.org/10.1016/j.erap.2010.05.00>
- Ross, C. M. (1992). *A study of academic and social integration in predicting student persistence at a residential, two-year college* (Yayımlanmamış doktora tezi). The Florida State University, USA.
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being. *Annual Review of Psychology*, 52, 141-166. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.141>
- Ryff, C. D. (1989). Happiness is everything, or is it? *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 1069-1081. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069>
- Ryff, C. D. ve Keyes, C. L. M. (1995). The structure of psychological well-being revisited. *Journal of Personality and Social Psychology*, 69(4), 719-727. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719>
- Schwarzer, R. ve Knoll, N. (2007). Functional roles of social support within the stress and coping process: A theoretical and empirical overview. *International Journal of Psychology*, 42(4), 243-252. <https://doi.org/10.1080/00207590701396641>
- Shumaker, S. A. ve Brownell, A. (1984). Toward a theory of social support: Closing conceptual gaps. *Journal of Social Issues*, 40(4), 11-36. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1984.tb01105.x>

- Sun, J., Harris, K. ve Vazire, S. (2020). Is well-being associated with the quantity and quality of social interactions?. *Journal of Personality and Social Psychology*, 119(6), 1478-1496. <https://doi.org/10.1037/pspp0000272>
- Steadman, C. ve de Jong, A. (2022). Atmospheres of belonging? Exploring ambient power through Manchester's craft beer festivals. A. Smith, G. Osborn ve B. Quinn (Ed.), *Festivals and the city* içinde (s. 111-128). London: University of Westminster Press.
- Steffens, N. K., Jetten, J., Haslam, C., Cruwys, T. ve Haslam, S. A. (2016). Multiple social identities enhance health post-retirement because they are a basis for giving social support. *Frontiers in Psychology*, 7, 1519, 1-11. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01519>
- Şahin, G. N. (2011). *Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Tajfel, H. ve Turner, J.C. (1986) The social identity theory of intergroup behavior. S. Worchel ve W.G. Austin (Ed.), *Psychology of intergroup relation* içinde (s. 7-24). Chicago: Hall Publishers.
- Temple, P. (2008). Learning spaces in higher education: an under-researched topic. *London Review of Education*, 6(3), 229-241. <https://doi.org/10.1080/14748460802489363>
- Thompson, M., Kaslow, N., Kingree, J., Rashid, A., Puett, R., Jacobs, D. ve Matthews, A. (2000). Partner violence, social support, and distress among inner-city African American women. *American Journal of Community Psychology*, 28(1), 127-143. <https://doi.org/10.1023/a:1005198514704>
- Tinto, V., Russo, P. ve Kadel, S. (1994). Constructing educational communities: Increasing retention in challenging circumstances. *Community College Journal*, 64(4), 26-29. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ478131>
- Van Horn, E. J. (2019). *The design of happiness: Redesigning interior spaces to improve user health and wellness* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Alberta, Alberta.
- Vaske, J. J. ve Kobrin, K. C. (2001). Place attachment and environmentally responsible behavior. *The Journal of Environmental Education*, 32(4), 16-21. <https://doi.org/10.1080/00958960109598658>
- Walton, G. M. ve Cohen, G. L. (2007). A question of belonging: Race, gender, social fit, and achievement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 92(1), 82-96. doi:10.1037/e633962013-253
- Walton, G. M. ve Cohen, G. L. (2011). A brief social-belonging intervention improves academic and health outcomes of minority students. *Science*, 331(6023), 1447-1451. <https://doi.org/10.1126/science.1198364>
- Walton, G. M., Logel, C., Peach, J. M., Spencer, S. J. ve Zanna, M. P. (2015). Two brief interventions to mitigate a "chilly climate" transform women's experience, relationships, and achievement in engineering. *Journal of Educational Psychology*, 107(2), 468-485. <https://doi.org/10.1037/a0037461>
- Walton, G. M., Cohen, G. L., Cwir, D. ve Spencer, S. J. (2012). Mere belonging: The power of social connections. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(3), 513-532. <https://doi.org/10.1037/a0025731>

- Weidman, J. C. (1979). Nonintellective undergraduate socialization in academic departments. *The Journal of Higher Education*, 50(1), 48-62. <https://doi.org/10.2307/1981355>
- Wilcox, P., Winn, S. ve FyvieGauld, M. (2005). It was nothing to do with the university, it was just the people: the role of social support in the first-year experience of higher education. *Studies in Higher Education*, 30(6), 707-722. <https://doi.org/10.1080/03075070500340036>
- Wing Yan Man, T. ve Wai Mui Yu, C. (2007). Social interaction and adolescent's learning in enterprise education: An empirical study. *Education+Training*, 49(8/9), 620-633. <https://doi.org/10.1108/00400910710834058>
- Wortman, P. M. ve Napoli, A. R. (1996). A meta-analysis of the impact of academic and social integration of persistence of community college students. *Journal of Applied Research in the Community College*, 4(1), 5-21. Erişim adresi: <https://eric.ed.gov/?id=EJ561571>
- Ybarra, O., Winkielman, P., Yeh, I., Burnstein, E. ve Kavanagh, L. (2011). Friends (and sometimes enemies) with cognitive benefits: What types of social interactions boost executive functioning?. *Social Psychological and Personality Science*, 2(3), 253-261. <https://doi.org/10.1177/1948550610386808>
- Yilmaz, C., Selcuk, E., Gunaydin, G., Cingöz-Ulu, B., Filiztekin, A. ve Kent, O. (2022). You mean the world to me: The role of residential mobility in centrality of romantic relationships. *Social Psychological and Personality Science*, 13(7), 1151-1162. <https://doi.org/10.1177/19485506211061017>

Extended Abstract

Purpose

The purpose of this research is to test a proposed model (Figure 1) which posits that as students' satisfaction with the socialization spaces in their faculty increases, their sense of belonging to the faculty and thus their psychological well-being will strengthen.

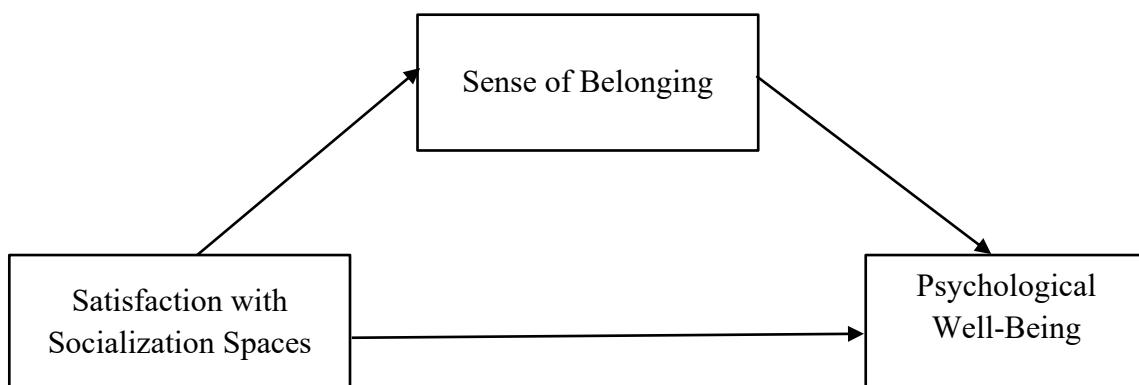

Figure 1. The Mediating Role of Sense of Belonging in the Relationship Between Satisfaction with Socialization Spaces and Psychological Well-Being

It is crucial to undertake this study as there is a scarcity of research investigating the impact of socialization spaces on university students and the underlying mechanisms that account for these effects, despite the recognition of the positive influence of social capital and social support on psychological well-being (Cohen and Syme, 1985; Helliwell and Putnam, 2004). In essence, this research is necessary to contribute to existing studies aimed at enhancing the well-being of university students by examining its antecedents.

Design and Methodology 250 ila 350 kelime arasında olmalıdır.

The sample of the study consisted of 549 students studying at different faculties of a university in Turkey. The mean age of the students was 21.2 ($SD = 3.32$). Students were recruited using convenience sampling method. This study was approved by the University Scientific Research and Publication Ethics Committee. An empirical study using a cross-sectional descriptive research design was carried out. The data were collected using online questionnaire method via Qualtrics software and participants' responses were automatically recorded in the software system. The link of the survey was shared with the participants through course announcements. Informed consent was provided to the participants on the first page of the questionnaire. The survey took approximately 10 minutes to complete.

The online questionnaire consisted of scales assessing demographics, satisfaction with socialization spaces, the sense of belonging, and psychological well-being. In order to collect demographic information, participants were asked to report their gender, age, year of education and relationship status. Satisfaction with socialization spaces was measured using 2 items: "How satisfactory do you think the socialization spaces in your faculty?" and "How sufficient do you think the socialization spaces in your faculty?". Participants rated these 2 items on a Likert-type scale ranging from 1 (not sufficient at all/not satisfactory at all) to 7 (very sufficient/very satisfactory). Because there was a significant and high correlation between the two items ($r = .92, p < .001$), the average of these two items was used as a satisfaction with socialization spaces score. A shortened version of Walton et al. (2015)'s sense of fit scale was utilized to gauge the faculty members' sense of belonging. The authors translated a five-item scale into Turkish, then two blind translators translated it back into English. The scale's validity was tested using factor analysis, and the results indicated that all of the items fit into one factor as predicted. Short version of the Psychological Well-Being Scale (Ryff, 1989) was used to measure psychological well-being. Participants rated scale items on a likert-type scale ranging from 1 (strongly disagree) to 7 (strongly agree).

Findings

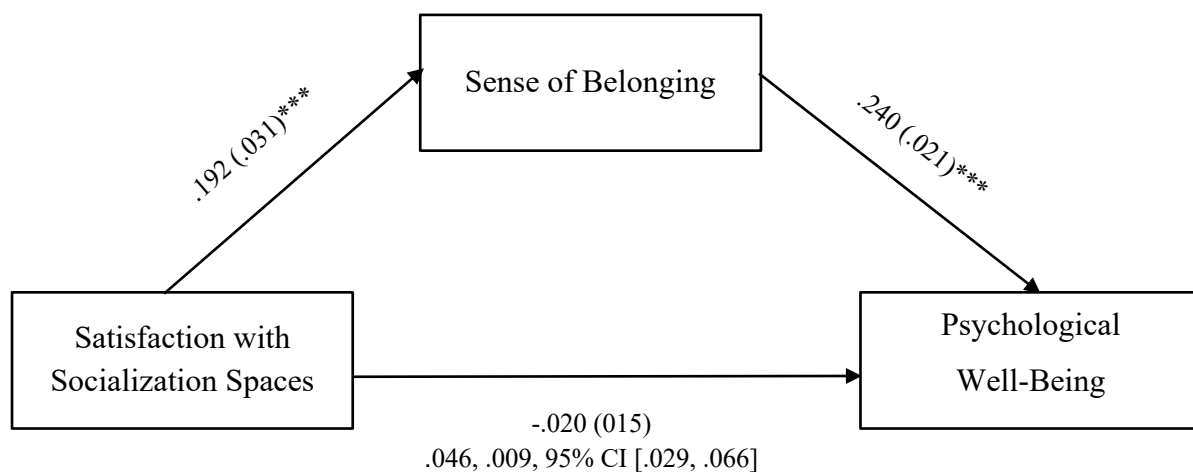
In the present study, the mediating effect of the sense of belonging to the faculty on the relationship between satisfaction with socialization spaces and psychological well-being was investigated. In addition, age, gender, faculty and the grade of the students were included as control variables in the analysis. Analyzes were carried out using the IBM SPSS Statistics 21 program. In SPSS program, descriptive statistics, Pearson correlation test and SPSS compatible Process Macro 4.2 (Hayes, 2013) plug-in were used. Intercorrelations, mean, standard deviation and Cronbach's alpha values are reported in Table 1.

Table 1
Intercorrelations, Mean, Standard Deviation, and Cronbach Alpha Values

Variables	<i>M</i>	<i>SD</i>	α	1	2	3	4
1. Age	21.2	3.32					
2. Class	2.35	1.36		.66***			
3. Satisfaction with social spaces	3.63	1.71	.96	-.07	-.10*		
4. Sense of belonging	4.55	1.27	.80	.03	.05	.25***	
5. Psychological well-being	4.85	.66	.72	.15***	.13**	.06	.45***

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

There was no direct relationship between university students' satisfaction with socialization spaces in their faculties and their psychological well-being. However, students' satisfaction with socialization spaces predicted psychological well-being through their sense of belonging to their faculty, $B = .046$, $SE = .009$, 95% CI [.029, .066] (Figure 2). In other words, it has been observed that as students' satisfaction with socialization spaces increases, their sense of belonging to the faculty also increases and in this way their psychological well-being is improved. These results remained significant after controlling for students' age, gender, faculty and year of education, $B = .047$, $SE = .009$, 95% CI [.031, .067].

*** $p < .001$

Figure 2. The Mediating Role of Sense of Belonging in the Relationship Between Satisfaction with Socialization Spaces and Psychological Well-Being

All values presented in the figure are standardized regression coefficients obtained without controlling for students' age, gender, and class (standard deviations are shown in parentheses). On the line representing the relationship between satisfaction with the socialization spaces and psychological well-being, the first value shows the coefficient before adding the sense of belonging to the model, while the second value shows the coefficient after adding the sense of belonging to the model.

Research Limitations

Present research has some limitations. The sample of this study consists only of students enrolled in one university. A sample consisting of students enrolled in a single university does not allow the results to be compared with students studying at different universities. Future studies may consider to include a sample that allows comparison. Another limitation of the current study is the use of cross-sectional design which does not allow to make a causal inference. Future studies are encouraged to conduct a study with experimental or longitudinal design to be able to make causal inferences. Finally, the current study did not investigate in detail students' satisfaction with which specific socialization areas increases their sense of belonging to their units. Expanding the scope of the measure to be used to measure socialization areas in future studies will enable more comprehensive information to be obtained on the subject.

Originality/Value

Prior work has mostly focused on exploring the influence of educational factors such as teachers, classroom environment, and education quality on students' well-being. However, there exists a research gap regarding the impact of socialization spaces within educational institutions on students' psychological well-being and the underlying mechanisms behind these effects. Given the recognized positive effects of social interaction and social support on individuals' psychological well-being, it is crucial to address this gap in the literature. By bridging this gap, the present study will provide significant contributions to both educational and psychological sciences. Firstly, this research will redirect researchers' attention from extensively studied educational factors to socialization spaces. In other words, it aims to highlight the effects of socialization spaces on the psychological well-being of university students, shifting the focus from frequently examined areas like classrooms. Secondly, this study is expected to have practical implications. Emphasizing the significance of socialization spaces in universities may lead to the integration of more socialization spaces in future campus designs. Furthermore, the findings of this study are anticipated to inspire novel applications across various fields, ranging from education to architecture.

Araştırmacı Katkısı: Cansu YILMAZ (%50), Esmâ Esen ÇİFTÇİ (%50).